

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต องค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กร เกี่ยวกับการปกครอง องค์กรธุรกิจหรือองค์กรทางการศึกษารวมทั้งองค์กรอื่น ๆ จะเจริญก้าวหน้า และประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กรจำเป็นต้องอาศัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization - LO) เป็นองค์ประกอบหลักเพราะยุค โลกาภิวัตน์เป็นยุคไร้พรมแดน การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความรู้ที่มีอยู่อาจจะล้าสมัย จำเป็นต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาทดแทนอย่างต่อเนื่อง (ธีระ รุญเจริญ, 2549 : 151) การเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์ความรู้และกระบวนการบริหารองค์กรหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์กรอื่น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความห่างไกลไม่ใช่อุปสรรคในการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้และการ เรียนรู้ร่วมกัน (ธีระ รุญเจริญ, 2549 : 156) ซึ่งท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พบว่า มีข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นอย่างมากมายในแต่ละวัน ทำให้ประสบปัญหาในการรับข้อมูลเป็นอย่างมาก การผลิตความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมากมาย จนทำให้เกิดสังคมใหม่ขึ้นที่เรียกกันว่า สังคมสารสนเทศ (Information Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Society) หรือเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Society and Economy) (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 11)

การพัฒนาบุคลากรขององค์กรทุกประเภทและทุกระดับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้วยการฝึกอบรมเป็นระยะๆ แต่เพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอีกต่อไปแล้ว จากแนวคิดแบบเดิมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากร ตามนโยบายขององค์กร และเพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยการฝึกอบรมเป็นครั้งคราวกำลังถูกแนวคิดใหม่ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เข้ามาแทนที่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2543 : 270) องค์กรในปัจจุบันต้องก้าวล้ำไปกว่ามุมมองเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องพยายามอย่างหนักที่จะพัฒนาองค์กรให้กลายเป็นองค์กรแห่งสติปัญญาหรือองค์กรอัจฉริยะให้ได้ ซึ่งหมายความว่า องค์กรจะต้องประยุกต์ทั้งข้อมูลและความรู้ สุ่วิธีการในการทำงานเพื่อเพิ่มความมีประสิทธิภาพในการทำงาน และนำไปสู่องค์กรแห่งสติปัญญาในท้ายที่สุด (ชัยเสถสิทธิ์ พรหมศรี, 2551:143) เมื่อองค์กรก่อเกิดขึ้นมาจะต้องมีการเติบโต มีการพัฒนา โดยต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ พัฒนาอย่างยั่งยืน จึงจะทำให้องค์กรอยู่ได้ ผู้คนและทีมในองค์กรต้องมีการเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งให้เพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้องค์กรก้าวเข้าสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ได้ เมื่อองค์กรที่มีการเรียนรู้แล้ว องค์กรจะมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้อง ปรับตัวสอดคล้องกับกระแส

ของการเปลี่ยนแปลงของโลกทุนนิยมได้อย่างมีคุณค่า มีความสุข องค์กรจะไม่หยุดนิ่ง จะกระหาย การเรียนรู้และมีการตื่นตัวที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างสม่ำเสมอ (เกศรา รักษาติ. 2549 : 20) การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้(ธีระ รุญเจริญ, 2549 : 156) และสมาชิกในองค์กรสามารถที่จะเรียนรู้และสร้างความรู้เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะ ที่จะก่อเกิดความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายร่วมกับองค์กร โดยอาศัยการเรียนรู้ องค์กรประกอบ โครงสร้างและปัจจัยต่าง ๆ ในองค์กร (เนาวรัตน์ เข้มแสงสังข์, 2545 : 118)

การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้มิใช่เพียงแนวคิดแต่เป็นกระบวนการ (Process) สำหรับการบริหารองค์กรยุคใหม่ กระบวนการเรียนรู้อยู่ในทุกๆ องค์กรและทุกๆ กระบวนการที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ร่วมกันเป็นผู้นำรวมถึงจะต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เซ็งเก้ (Senge, 1990 ; Hughes, 1999 ; Ubben และคณะ. 2001. อ้างถึงใน วิโรจน์ สารัตนะ. 2544 : 8-10) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีอยู่ 5 ประการ คือ 1) ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและทฤษฎีภาวะผู้นำ ที่กล่าวว่าคนจะมีพันธะผูกพันกับจุดหมายและภารกิจขององค์กรและจะใช้ความพยายามเพื่อการบรรลุผลสำเร็จ หากพวกเขาเกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 2) แบบแผนความคิด (Mental Model) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและภาวะผู้นำเช่นกัน โดยเชื่อว่าการสร้างสิ่งนี้ให้เกิดขึ้นในองค์กร จะทำให้สมาชิกมีการตื่นตัว มีแรงจูงใจภายในในการที่จะสำรวจสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่คาดหวังเพื่อการพัฒนาอยู่เสมอ 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นไปตามหลักการของวัฒนธรรมองค์กรและการมีส่วนร่วม หากสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์จำทำให้เกิดความผูกพันกับวิสัยทัศน์ร่วมกันและเกิดการปฏิบัติตามมา 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) เป็นไปตามหลักการความร่วมมือ หลักการกระบวนการกลุ่มสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ร่วมกัน และ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ (System Approach) เป็นไปตามทฤษฎีเชิงระบบ ที่มองโรงเรียนอย่างเป็นระบบของสังคม (School as Social System) เป็นการมองอย่างภาพรวม ไม่มองอย่างแยกส่วน (ศักดิ์ มัชปาโต. 2549 : 3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 ได้มุ่งกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนเพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการพันธกิจของสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ; 2550)

อิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญกับความรู้เป็นอย่างมาก อิสลามไม่เพียงแต่สอนให้มนุษย์มีความรักต่อความรู้ แต่อิสลามยังสอนให้ทุกคนแสวงหาความรู้ ไม่ว่าเขาจะอยู่ที่ใด จะอยู่ใน

ขามที่คับขันหรืออยู่ในภาวะศึกสงครามก็ตาม เพราะความรู้เป็นพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์ เป็นกุญแจของความเจริญทางวัฒนธรรมและอารยธรรม ความรู้มีความสำคัญในทุกขั้นตอนของการมีอยู่ของมนุษย์ ความรู้เท่านั้นที่จะทำให้มนุษย์รู้จักตนเอง รู้จักจักรวาลและรู้จักผู้อภิบาลผู้สร้าง (อับรอเฮ็ม ฌรงค์รักษาเขต, 2551:50) ดังอายะฮ์ที่ถูกประทานลงมายังท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ นั้น เป็นอายะฮ์ที่เกี่ยวกับความรู้ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอาน

[أَفْرَأُ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾ أَفْرَأُ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾
الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾] (العلق : 1-5)

ความว่า “ จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้า ผู้ทรงบังเกิด ผู้ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเกิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงโอบอุ้มผู้ทรงสอนการใช้ปากกา ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (อัลอะลัก :1-5)

และอิสลามถือว่าความรู้เป็นสิ่งประเสริฐ โดยที่อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงยกระดับมุสลิมที่ศรัทธาผู้มีวิชาความรู้เหนือผู้ที่ไม่มีความรู้ ดังที่ได้ระบุไว้ในอัลกุรอาน

[يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾]
(المجادلة : 11)

ความว่า “ อัลลอฮ์ทรงยกย่องเทอดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้าและบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ ” (อัลมูญาตละฮ์ . : 11)

สถาบันการศึกษาในจังหวัดยะลา โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีจำนวนผู้เรียนสูงกว่าโรงเรียนของรัฐ แต่เมื่อพิจารณาด้านคุณภาพของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงและยังคงประสบปัญหาด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นินาวาลย์ ปานากาซิง (2545)

ผลจากการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีปัญหาในด้านบุคลากร และงบประมาณ ไม่เพียงพอ ผู้บริหารขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารงานต่างๆ ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการผลิตนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสร้างบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมสู่สังคมของสังคม ด้วยเหตุดังกล่าวนี้สถาบันการศึกษาในจังหวัดยะลาโดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาเป้าหมายการศึกษาของชาติและเป้าหมายการศึกษาของอิสลาม ในปัจจุบันมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นงานวิจัยของพรทิชา วันตา (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนสิริกาญจน์ จิระสาคร (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิมณิ เชาวลิต (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยารอ หะมะ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยังมีศุทธภา อัครเจษฎากร (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพนัสพิทยาคาร อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และประวิทย์ชัย อินทวิชัย (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

จากงานวิจัยเหล่านี้ยืนยันได้ว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียน การศึกษาเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้จะทำในบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในบริบทโรงเรียนสามัญหรือโรงเรียนของรัฐ ยังไม่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนั้น การศึกษาขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรที่สอดคล้องกับบริบทของการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับตัวแปรที่แท้จริง เพราะการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ช่วยให้นักวิจัยสร้างองค์ประกอบจาก

ตัวแปรหลายๆ ตัวแปรโดยรวมกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นองค์ประกอบเดียวกัน และแต่ละองค์ประกอบคือตัวแปรแฝงอันเป็นคุณลักษณะที่นักวิจัยต้องการศึกษา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 113-114) ซึ่งสามารถนำโมเดลองค์ประกอบที่ได้รับการยืนยันไปสร้างเครื่องมือหรือแบบวัดเพื่อใช้ประโยชน์ในการวัดระดับและความแตกต่างขององค์การแห่งการเรียนรู้ และเครื่องมือดังกล่าวยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและตามขนาดของโรงเรียน

1.3 คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มีอะไรบ้าง
2. องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาอยู่ในระดับใด
3. ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยนำไปสู่การสร้างแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา และทำให้ทราบระดับความแตกต่างขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดยะลาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ในโอกาสต่อไป

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

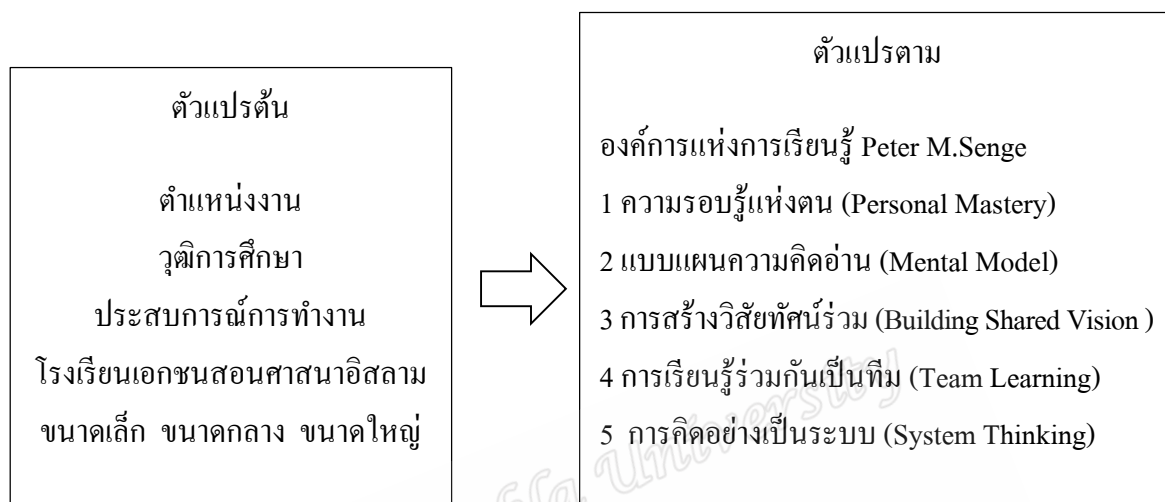
15.1 ขั้นที่ 1

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับตัวแปรที่แท้จริงขององค์การแห่งการเรียนรู้โดยยึดกรอบเนื้อหาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย 1) ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) 2) แบบแผนความคิดอ่าน (Mental Model) 3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Building Shared Vision) 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และ 5) การคิดเชิงระบบหรือการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking)

15.2 ขั้นที่ 2

ศึกษาเปรียบเทียบระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นการสำรวจว่าในบริบทความแตกต่างด้านขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน องค์การแห่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด เพราะว่าจำนวนนักเรียนและบุคลากรแต่ละขนาดของโรงเรียนมีมากน้อยไม่เท่ากัน ทำให้ความรับผิดชอบและการดูแลนักเรียนแตกต่างกันตามสภาพของแต่ละโรงเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้ตัวแปรด้านขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาต่อไปต่อไป

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัยขั้นที่ 2

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์ในความหมายและขอบเขต ดังนี้

องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การหรือหน่วยงานที่มีการพัฒนา ความสามารถ ศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรทำงานร่วมกัน โดยนำความรู้มาพัฒนาตนเอง เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์การและ บรรลุเป้าหมายตามที่องค์การหรือหน่วยงานกำหนดไว้

ความรอบรู้แห่งตน หมายถึง บุคลากรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สม่่าเสมอ บุคลากรเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการ ปฏิบัติงาน บุคลากรสามารถกำหนดแนวทาง วิธีการพัฒนา และปรับปรุงการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยตนเอง และพัฒนาความสามารถให้ตรงตามศักชียะสุ คอยริยะสุ (บุคลิกภาพที่พึงประสงค์) ของโรงเรียน โดยมีวิธีพัฒนาการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ได้รับการกระตุ้นและเสริมแรงจูงใจเพื่อการ

เรียนรู้ ที่สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดอิสลามเข้ากับการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้บุคลากรอิสลาม (ตระหนัก) และให้ความสำคัญต่อคัมมิยะฮฺ (การพัฒนาตนเอง) พร้อมใจกันที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน

แบบแผนความคิดอ่าน หมายถึง บุคลากรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นผู้ที่สามารถปรับรูปแบบวิธีการคิด และวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนและปรับความคิดให้เข้ากับความคิดของเพื่อนร่วมงาน โดยคำนึงถึงเป้าหมายของโรงเรียนเป็นสำคัญ สามารถคิดแยกแยะสิ่งที่เป็นนามธรรมและนำสู่รูปธรรมในการปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของโรงเรียน และสามารถคิดเชื่อมโยงความคิดได้หลากหลายมุมมอง พร้อมรับข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของตน มีการฝึกทักษะการคิดและทักษะการตั้งประเด็นคำถาม ทำให้เกิดรูปแบบวิธีคิดใหม่ มีการบูรณาการวิถีอิสลามกับการปฏิบัติงานของตนในรอบด้าน บุคลากรตระหนักดีว่าการมีทัศนคติและท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน โดยมีระบบการคิดเชิงปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออกที่ชัดเจนบนพื้นฐานของความตักวา(ยำเกรง) ต่ออัลลอฮฺ

การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง บุคลากรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีสภาพการณ์ความหวังในอนาคต สามารถแปลงวิสัยทัศน์มาสู่พันธกิจและแผนปฏิบัติจริง และสามารถเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของตนกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ซึ่งเกิดจากผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดขึ้น ตามบริบทและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม บุคลากรมีจิตสำนึกและมัสอูลียะฮฺ (ความรับผิดชอบ) ต่อสังคมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และอิสติมาม (ตระหนัก) ถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติจริงตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของตน มีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่วิสัยทัศน์เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องโดยคิละมะฮฺ (อุทิศตน) เพื่อการทำงานให้บรรลุตามยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรและสังคม

การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม หมายถึง บุคลากรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีการสนทนาและซุรอ (ประชุมปรึกษาหารือ) อย่างสม่ำเสมอช่วยพัฒนาความสัมพันธ์และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทุกคนโดยอิลลาฮฺ (ไม่หวังสิ่งตอบแทน) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมของบุคลากรเป็นการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติอย่างเป็นอูคูวะฮฺอิสลามียะฮฺ (พี่น้องกัน) ผู้บริหารและบุคลากรมุ่งสร้างแรงจูงใจซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จในการทำงาน ผู้บริหารและบุคลากรทำงานร่วมกันเพื่อการเรียนรู้และแก้ปัญหาร่วมกัน บุคลากรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามแบบอย่างอิสลาม มองเห็นว่าการเรียนรู้เป็นทีมทำให้เกิดการพัฒนาต่อองค์กร บุคลากรได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยรูปแบบการทำงานอะฮฺมาอะฮฺ (เป็นทีม) บุคลากรเป็นผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์(มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น) โรงเรียนจัด

กิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมะฮับบะฮฺ (มีความรัก) ตะอาวุน (ความสามัคคี) และตักวีฮียะฮฺ (เสียสละ) ให้กับทีมงาน

การคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีบุคลากรที่มีการคิดที่เป็นระบบ เพื่อความสำเร็จของโรงเรียน การปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ต้องคิดถึงคุณภาพองค์รวมทั้งระบบก่อนแล้วจึงคิดถึงภาพย่อยที่เกี่ยวข้องกัน โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน แสดงขอบข่ายและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน บุคลากรสามารถคิดถึงวิธีการและขั้นตอนในการทำงานปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างได้เป็นอย่างดี และสามารถตรวจสอบรายละเอียดได้ บุคลากรสามารถคิดผสมผสานระหว่างนโยบายและแผนงานได้ดี และสามารถปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระบบงานของโรงเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถแปลงความคิดสู่แผนปฏิบัติการได้จริง การกระจายความรับผิดชอบในการทำงานอย่างมีความมูรนะฮฺ (ซื่อสัตย์) สามารถปรับเปลี่ยนและ ช่วยเหลือกันได้ โรงเรียนสนับสนุนการเรียนรู้ที่ใช้ระบบที่ทันสมัยผสมผสานการเรียนรู้และการทำงานให้เป็นกระบวนการเดียวกัน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา หมายถึง สถานศึกษาที่ที่บุคคลจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และอยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ดังนี้

1.7.1 ﷺ อ่านว่า “สุบหานะฮฺวาตาอาลา” เป็นคำภาษาอาหรับ แปลว่า “มหาบริสุทธิ์แด่เอกองค์อัลลอฮฺ. ﷺ ผู้ทรงสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสรรเสริญที่มุสลิมกล่าวหลังจากเอ่ยพระนามของอัลลอฮฺ.

1.7.2 ﷺ อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮฺออลัยฮิวะสัลลัม” เป็นคำสรรเสริญและดูอาห์แด่ท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ แปลว่า “ขออัลลอฮฺ. ﷺ ทรงสดุดีและให้ความสันติแก่ท่าน”

1.7.3 [...] วงเล็บปีกกาจะใช้สำหรับอายะฮฺอัลกุรอาน

1.7.4 “...” อัญประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน